

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

від 07.03.2024 р.

м. Одеса

№ 65/7-рк/к

КП «Водопровідні мережі»
Новобузької міської ради

вул. («Інформація з обмеженим
доступом»)

Про припинення дій (бездіяльності),
які містять ознаки порушень законодавства
про захист економічної конкуренції

1. Предмет рекомендацій

- (1) Бездіяльність комунального підприємства «Водопровідні мережі» Новобузької міської ради містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яка була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання, яка полягає у неприведенні з 04 лютого 2022 року діючих договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, укладених у 2021 році із споживачами – фізичними особами, до положень типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» в редакції постанови Кабінету Міністрів України ід 02.02.2022 № 85 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 05.07.2019р. № 690».
- (2) Дії комунального підприємства «Водопровідні мережі» Новобузької міської ради містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання, які полягають в укладенні зі споживачами - юридичними особами та фізичними особами договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, що є діючими, які не відповідають умовам типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та

централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 05.07.2019р. № 690», яка діяла на момент укладення договорів.

2. Суб'єкт господарювання, якому надаються рекомендації

- (3) Комунальне підприємство «Водопровідні мережі» Новобузької міської ради (далі - КП «Водопровідні мережі») (згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань ідентифікаційний код юридичної особи (*«Інформація з обмеженим доступом»*); місцезнаходження: (*«Інформація з обмеженим доступом»*)).
- (4) Відповідно до відомостей, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності КП «Водопровідні мережі» за кодом КВЕД (*«Інформація з обмеженим доступом»*).
- (5) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «Водопровідні мережі» є суб'єктом господарювання.

3. Процесуальні дії

- (6) Відповідно до статей 3, 7, 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», пунктів 3 та 8 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, Південним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) здійснювався в межах Миколаївської області державний контроль за дотриманням суб'єктами господарювання законодавства про захист економічної конкуренції на регіональному ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (7) Відділенням надіслано вимоги про надання інформації КП «Водопровідні мережі» від 05.05.2023 № 65-02/953 та від 13.11.2023 № № 65-02/2488, яке у відповідь надало інформацію з копіями документів листом від 15.05.2023 № 68 (вх. № 65-01/970 від 24.05.2023) та листом від 12.12.2023 № 165 (вх. №65-01/2313 від 18.12.2023).

4. Визначення монопольного (домінуючого) становища

- (8) Відповідно до вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика) здійснено аналіз та дослідження становища КП «Водопровідні мережі» на ринку послуг з централізованого водопостачання.

4.1.1. Об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- (9) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

4.1.1.1. Суб'єкт господарювання

- (10) Згідно з пунктом 3.4 Методики визначення складу групи суб'єктів господарювання здійснюється шляхом установлення переліку незалежних суб'єктів господарювання, до

складу яких входить суб'єкт (суб'єкти) господарювання, що випускає(ють), постачає(ють), продає(ють), придбаває(ють), споживає(ють), використовує(ють) конкретний товар (продукцію, роботи, послуги).

- (11) КП «Водопровідні мережі» є суб'єктом господарювання згідно із Законом України «Про захист економічної конкуренції».
- (12) Об'єктом аналізу є КП «Водопровідні мережі» – суб'єкт господарювання, який здійснює діяльність на ринку послуг з централізованого водопостачання.

4.1.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (13) Об'єктом аналізу є послуги з централізованого водопостачання.

4.1.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монополічне (домінуюче) становище.

4.1.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монополічне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання.

- (14) Відповідно до пункту 4.1 Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монополічне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

- (15) Товаром, щодо якого визначається монополічне (домінуюче) становище КП «Водопровідні мережі», є послуги з централізованого водопостачання.

- (16) Відповідно до пункту 4.2. Методики визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

4.1.2.2. Споживчі характеристики

- (17) Відповідно до підпункту 4.2.1 пункту 4.2. Методики споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.

- (18) Згідно з пунктом 5 частини першої статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» житлово - комунальні послуги – це результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг.

- (19) Відповідно до пункту 2 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» послуги з централізованого водопостачання віднесено до комунальних послуг.

- (20) Відповідно до статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (до 07.08.2023 Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення») *централізоване питне водопостачання* - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.

- (21) Основною споживчою властивістю послуг з централізованого водопостачання є їх надання суб'єктами господарювання, які мають діючі водопровідні мережі, що їм належать або ними використовуються (експлуатуються).

4.1.2.3. Умови споживання

- (22) Послуги з централізованого водопостачання у відповідності до норм діючого законодавства України надаються споживачеві згідно з умовами договору, що

укладається відповідно до типових договорів про надання послуг відповідно до статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».

- (23) Таким чином, головною умовою споживання послуг з централізованого водопостачання є укладання договорів між виконавцем та споживачем послуг.
- (24) Таким чином, умовами споживання послуг є укладання договорів між виконавцем та споживачем послуг з централізованого водопостачання.

4.1.2.4. Умови реалізації

- (25) Згідно з пунктом 28 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» господарська діяльність з надання послуг централізованого водопостачання підлягає ліцензуванню.
- (26) КП «Водопровідні мережі» відповідно до розпорядження голови Миколаївської обласної державної адміністрації від 18.10.2012 № 357-Р видано ліцензію на провадження діяльності з централізованого водопостачання.
- (27) Послуги з централізованого водопостачання надаються із застосуванням певних інженерних мереж та згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії» віднесені до сфери діяльності суб'єктів природної монополії.
- (28) КП «Водопровідні мережі», здійснюючи діяльність з централізованого водопостачання, є суб'єктом природної монополії та віднесено до Зведеного переліку природних монополій, розміщеного на офіційному сайті Антимонопольного комітету України <https://www.amcu.gov.ua> станом на 31.10.2023.
- (29) Відповідно до частини 2 статті 12 Закону України «Про житлово – комунальні послуги» договори про надання комунальних послуг можуть затверджуватися окремо для різних моделей організації договірних відносин (індивідуальний договір, індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем, колективний договір) та для різних категорій споживачів (індивідуальний споживач (співвласник багатоквартирного будинку, власник будівлі, у тому числі власник індивідуального садибного житлового будинку), колективний споживач).

4.1.2.5. Ціна

- (30) Відповідно до частини першої статті 191 Господарського кодексу України державні регульовані ціни запроваджуються Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади, державними колегіальними органами та органами місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень у встановленому законодавством порядку.
- (31) Частиною першою статті 10 Закону України «Про ціни і ціноутворення» визначено, що суб'єкти господарювання під час провадження господарської діяльності використовують вільні ціни та державні регульовані ціни.
- (32) Частиною першою статті 10 Закону України «Про житлово – комунальні послуги» передбачено, що ціни (тарифи) на житлово-комунальні послуги встановлюються за домовленістю сторін, крім випадків, коли відповідно до закону ціни (тарифи) є регульованими. У такому разі ціни (тарифи) встановлюються уповноваженими законом державними органами або органами місцевого самоврядування відповідно до закону.
- (33) Відповідно до інформації, наданої КП «Водопровідні мережі» листом від 15.05.2023 № 68 (вх. № 65-01/970 від 24.05.2023), рішенням Новобузької районної ради від 25.01.2019 № 578 «Про погодження тарифів на послуги водопостачання комунального підприємства «Водопровідні мережі» погоджено з 10.02.2019 такі тарифи: для населення за 1 куб/м - 29,76 грн.; для інших споживачів за 1 куб/м – 33,22 грн.
- (34) Відповідно до інформації, наданої Новобузькою міською радою Миколаївської області листом від 22.05.2023 № 1036.02.13 (вх. № 65-01/942 від 23.05.2023), рішенням виконавчого комітету Новобузької міської ради Миколаївської області від 28.03.2023 № 32 «Про затвердження скоригованого тарифу на послуги централізованого водопостачання комунальному підприємству «Водопровідні мережі» Новобузької

міської ради» для населення та інших споживачів встановлено такі тарифи: для населення за 1 куб/м - 50,0 грн.; для інших споживачів за 1 куб/м – 60,3 грн.

- (35) Дане рішення виконавчого комітету Новобузької міської ради Миколаївської області набрало чинності з 01.04.2023, а рішення Новобузької районної ради від 25.01.2019 №578 «Про погодження тарифів на послуги водопостачання комунального підприємства «Водопровідні мережі» втратило чинність.
- (36) Згідно з інформацією, наданою КП «Водопровідні мережі» листом від 12.12.2023 № 165 (вх. № 65-01/2313 від 18.12.2023), рішення виконавчого комітету Новобузької міської ради Миколаївської області від 28.03.2023 № 32 «Про затвердження скоригованого тарифу на послуги централізованого водопостачання комунальному підприємству «Водопровідні мережі» є чинним.
- (37) Отже, кінцеві споживачі послуг з централізованого водопостачання не мають можливості впливу на ціну послуг, у тому числі під час врегулювання договірних відносин на послуги, оскільки тарифи на ці послуги затверджує відповідний орган місцевого самоврядування.
- (38) Таким чином, послуги з централізованого водопостачання надаються КП «Водопровідні мережі» на платній основі, а отже є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП «Водопровідні мережі».

4.1.2.6. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (39) Відповідно до статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (до 07.08.2023 Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення») підприємство питного водопостачання - суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів централізованого питного водопостачання, забезпечує населення питною водою за допомогою пунктів розливу (в тому числі пересувних), застосування установок (пристроїв) підготовки питної води та/або виробництво фасованої питної води;
- споживач питної води - юридична або фізична особа, яка використовує питну воду для забезпечення питних фізіологічних, санітарно-гігієнічних, побутових та господарських потреб.
- (40) Виробником (виконавцем) послуг з централізованого водопостачання є КП «Водопровідні мережі».
- (41) Споживачами послуг з централізованого водопостачання є фізичні та юридичні особи, які отримують або мають намір отримувати від КП «Водопровідні мережі» послуги з централізованого водопостачання.
- (42) Відповідно до пункту 1.3. Методики:
- товар – це будь – який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права (зокрема цінні папери).
  - товарні межі ринку - товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.
- (43) Відповідно до пунктів 5.1-5.3 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (44) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:
- подібність призначення, споживчих властивостей,

- умов використання тощо;
  - подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
  - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
  - відсутність суттєвої різниці в цінах; взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (45) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
  - (46) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.
  - (47) Послуги з централізованого водопостачання за споживчими властивостями, умовами користування, технічними характеристиками тощо не мають товарів – замінників.
  - (48) Споживач може отримати вказані послуги лише у суб'єкта господарювання, який надає послуги з централізованого водопостачання на визначеній території, де обслуговуються мережі водопостачання.
  - (49) Оскільки послуга з централізованого водопостачання є послугою, яка не має замінників, відтак у споживачів цих послуг відсутня альтернатива.
  - (50) Отже, товарними межами ринку є послуги з централізованого водопостачання.

4.1.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринків

- (51) Відповідно до пункту 1.3. Методики територіальні (географічні) межі ринку - територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.
- (52) Згідно з пунктом 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (53) Положеннями пункту 1.3 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 22.03.2017 №307 (далі – Ліцензійні умови), визначено таку термінологію:
  - система централізованого водопостачання - комплекс об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води споживачам;
  - місце провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води, що зазначені в документах, які додаються до заяви при отриманні ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку).
- (54) З урахуванням зазначеного, характерною особливістю послуг з централізованого водопостачання є неможливість переміщення попиту географічно, оскільки необхідною

умовою отримання даних послуг є наявність діючих систем централізованого водопостачання.

- (55) Особливістю послуг з централізованого водопостачання є їх отримання безпосередньо у суб'єкта господарювання, який провадить цю діяльність за місцем знаходження діючих водопостачальних мереж.
- (56) За інформацією КП «Водопровідні мережі», наданою листами від 15.05.2023 № 68 (вх. № 65-01/970 від 24.05.2023) та від 12.12.2023 № 165 (вх. №65-01/2313 від 18.12.2023), ним у період 2021 - 2023 років надавалися послуги з централізованого водопостачання в межах територій міста Новий Буг, селища Станційне, сіл Загальна Користь, Петрівка, Софіївка, Березнегуватське, Кам'яне, Веселий Поділ Баштанського району Миколаївської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які йому належать або ним використовуються (експлуатуються).
- (57) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг з централізованого водопостачання є територія міста Новий Буг, селища Станційне, сіл Загальна Користь, Петрівка, Софіївка, Березнегуватське, Кам'яне, Веселий Поділ Баштанського району Миколаївської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які належать або використовуються (експлуатуються) КП «Водопровідні мережі».

4.1.5. Часові межі ринку

- (58) Відповідно до пункту 1.3. Методики часові межі ринку - час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.
- (59) Відповідно до пункту 7.1 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (60) Виходячи із положень статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» пропозиція та попит на відповідні товари мають існувати протягом певного часу.
- (61) Протягом 2021 – 2023 років та січня 2024 року КП «Водопровідні мережі» надавало послуги з централізованого водопостачання відповідно до укладених договорів, які є діючими. Відповідно до положень пункту 52 цих договорів, договір укладається строком на один рік; якщо за один місяць до закінчення зазначеного строку жодна із сторін не повідомить письмово іншу сторону про відмову від договору, договір вважається продовженим на один рік. Таким чином, договори, які укладені КП «Водопровідні мережі» починаючи з 2021 року, є діючими станом на січень 2024 року, зважаючи на їх щорічну пролонгацію в передбаченому даними договорами порядку (окрім випадків відмови від договору сторони договору, коли вона повідомить про це іншу сторону договору письмово у встановлений строк).
- (62) КП «Водопровідні мережі» листами від 15.05.2023 № 68 (вх. № 65-01/970 від 24.05.2023) та від 12.12.2023 № 165 (вх. №65-01/2313 від 18.12.2023) повідомило, що кількість споживачів Підприємства серед населення становила: 2021 рік – 6899 гр., 2022 рік – 6872 гр., 2023 рік – 6965 гр. Кількість споживачів Підприємства серед інших споживачів становила: 2021 рік – 185, 2022 рік – 180, 2023 рік – 134. Кількість укладених договорів Підприємством: 2021 рік – 15 шт., 2022 рік – 8 шт., 2023 рік - 35 шт.
- (63) КП «Водопровідні мережі» залишався єдиним надавачем послуг з централізованого водопостачання у територіальних (географічних) межах міста Новий Буг, селища Станційне, сіл Загальна Користь, Петрівка, Софіївка, Березнегуватське, Кам'яне, Веселий Поділ Баштанського району Миколаївської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які належать або використовуються (експлуатуються) КП «Водопровідні мережі».

- (64) Таким чином, протягом 2021-2023 років та січня 2024 року сукупність товарно-грошових відносин між КП «Водопровідні мережі» та споживачами послуг з централізованого водопостачання в межах територій міста Новий Буг, селища Станційне, сіл Загальна Користь, Петрівка, Софіївка, Березнегуватське, Кам'яне, Веселий Поділ Баштанського району Миколаївської області не зазнала істотних змін.
- (65) У зв'язку з вищевикладеним, часовими межами даного ринку визначено 2021-2023 роки та січень 2024 року.

4.1.6. Визначення потенційних конкурентів

- (66) Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання:
- які мають матеріально — технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості;
  - які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку;
  - нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (67) Зважаючи на специфіку послуг з централізованого водопостачання та їх технологічну особливість, надання зазначених послуг можливе лише при наявності спеціального обладнання для організації надання послуг з централізованого водопостачання, отримання дозволу на спеціальне водокористування та ліцензії на провадження господарської діяльності з надання послуг централізованого водопостачання.
- (68) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (69) Відповідно до пункту 5 частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавцями комунальних послуг, зокрема, послуги з централізованого водопостачання є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання.
- (70) Отже, внаслідок технологічних особливостей послуг з централізованого водопостачання, а також враховуючи те, що ринок централізованого водопостачання знаходиться в стані природної монополії, конкуренція на ньому відсутня.
- (71) З огляду на зазначене, у КП «Водопровідні мережі» протягом 2021 – 2023 років та січня 2024 року відсутні конкуренти на ринку послуг з централізованого водопостачання в територіальних (географічних) межах міста Новий Буг, селища Станційне, сіл Загальна Користь, Петрівка, Софіївка, Березнегуватське, Кам'яне, Веселий Поділ Баштанського району Миколаївської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які належать або використовуються (експлуатуються) КП «Водопровідні мережі».

4.1.7. Визначення бар'єрів вступу на ринок

- (72) Згідно з пунктом 9.2 Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

- (73) Отже, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на ринок послуг з централізованого водопостачання є: економічні обмеження, пов'язані з необхідністю залучення значних коштів для придбання відповідного обладнання для організації надання послуг з централізованого водопостачання, а також наявність власних або орендованих мереж, необхідність отримання ліцензії на надання послуг з централізованого водопостачання, отримання спеціального дозволу на водокористування тощо.

4.1.8. Встановлення монопольного (домінуючого) становища

- (74) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- на цьому ринку в нього немає жодного конкурента;
  - не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (75) Суб'єкти господарювання не зазнають значної конкуренції, якщо завдяки своїй ринковій владі мають здатність не допускати, усувати чи обмежувати конкуренцію, зокрема обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання, або ущемлювати інтереси інших суб'єктів господарювання чи споживачів (пункт 10.3 Методики).
- (76) Так, з урахуванням пункту 10.3 Методики, здатність КП «Водопровідні мережі», яке є єдиним надавачем послуг з централізованого водопостачання на території міста Новий Буг, селища Станційне, сіл Загальна Користь, Петрівка, Софіївка, Березнегуватське, Кам'яне, Веселий Поділ Миколаївської області, диктувати свої умови при продажу товару є ознакою ринкової влади.
- (77) Враховуючи вищезазначене, становище КП «Водопровідні мережі» протягом 2021 – 2023 років та січня 2024 року на ринку послуг з централізованого водопостачання в територіальних (географічних) межах міста Новий Буг, селища Станційне, сіл Загальна Користь, Петрівка, Софіївка, Березнегуватське, Кам'яне, Веселий Поділ Баштанського району Миколаївської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які належать або використовуються (експлуатуються) КП «Водопровідні мережі», є таким, що має ознаки монопольного (домінуючого) з часткою 100 %, оскільки КП «Водопровідні мережі» не мало жодного конкурента на цьому ринку.

5. Нормативно-правове регулювання

- (78) Відносини, що виникають у процесі надання та споживання житлово-комунальних послуг, регулюються Законом України «Про житлово-комунальні послуги».
- (79) Відповідно до пунктів 2, 5, 6, 13 частини першої статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:
- виконавець комунальної послуги – суб'єкт господарювання, що надає комунальну послугу споживачу відповідно до умов договору;
  - житлово-комунальні послуги – результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово-комунальних послуг;

- індивідуальний споживач - фізична або юридична особа, яка є власником (співвласником) нерухомого майна, або за згодою власника інша особа, яка користується об'єктом нерухомого майна і отримує житлово-комунальну послугу для власних потреб та з якою або від імені якої укладено відповідний договір про надання житлово-комунальної послуги;
  - споживач житлово-комунальних послуг – індивідуальний або колективний споживач.
- (80) Згідно з частинами першою та третьою статті 2 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» предметом регулювання цього Закону є відносини, що виникають у процесі надання споживачам послуг, зокрема з централізованого водопостачання. Норми цього Закону застосовуються з урахуванням особливостей, встановлених законами, що регулюють відносини у сферах, зокрема централізованого водопостачання.
- (81) У відповідності до частини першої статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.
- (82) Частиною другою статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що договори про надання житлово-комунальних послуг укладаються відповідно до типових або примірних договорів, затверджених Кабінетом Міністрів України або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону. Договори про надання комунальних послуг можуть затверджуватися окремо для різних моделей організації договірних відносин (індивідуальний договір, індивідуальний договір з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем, колективний договір) та для різних категорій споживачів (індивідуальний споживач (співвласник багатоквартирного будинку, власник будівлі, у тому числі власник індивідуального садибного житлового будинку), колективний споживач).
- (83) Відповідно до пунктів 1-8 частини третьої статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» істотними умовами договору про надання житлово-комунальної послуги є:
- перелік послуг;
  - вимоги до якості послуг;
  - права і обов'язки сторін;
  - відповідальність сторін за порушення договору;
  - ціна послуги;
  - порядок оплати послуги;
  - порядок і умови внесення змін до договору, в тому числі щодо ціни послуги;
  - строк дії договору, порядок і умови продовження його дії та розірвання.
- (84) Крім того, відповідно до частини другої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги, який займає монополіне становище на ринку, за наявності у нього технічних можливостей надання комунальної послуги не вправі відмовити в укладенні відповідного договору споживачеві чи іншій особі, яка відповідно до договору або закону укладає такий договір в інтересах споживача, якщо інше не передбачено законом.
- (85) Статтями 7, 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначені права і обов'язки споживачів, у тому числі індивідуальних, та відповідно виконавців комунальних послуг.
- (86) Так, відповідно до пункту 1 частини другої статті 7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» індивідуальний споживач зобов'язаний укласти договори про надання житлово-комунальних послуг у порядку і випадках, визначених законом. Відповідно до пункту 2 частини другої статті 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець комунальної послуги зобов'язаний готувати

та укласти із споживачем договори про надання комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання згідно з типовим договором.

- (87) Частиною четвертою статті 23 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що послуга з централізованого водопостачання надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами правил надання послуг з централізованого водопостачання, що затверджуються Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом.
- (88) Постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення», зі змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85, яка набрала чинності 04.02.2022, затверджені:
- Правила надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі - Правила в редакції Постанови КМУ від 02.02.2022 № 85);
  - типовий індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем;
  - типовий індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (без обслуговування внутрішньобудинкових мереж);
  - типовий договір з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;
  - типовий договір з колективним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;
  - типовий колективний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (89) Згідно з пунктом 1 Правил в редакції Постанови КМУ від 02.02.2022 № 85 ці Правила регулюють відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі - виконавець), та індивідуальним і колективним споживачем, який отримує або має намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг.
- (90) Відповідно до пункту 5 Правил в редакції Постанови КМУ від 02.02.2022 № 85 послуги надаються споживачу згідно з умовами типового договору про надання послуг, що укладається з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про житлово-комунальні послуги», та вимогами цих Правил.
- (91) Згідно з пунктом 14 Правил в редакції Постанови КМУ від 02.02.2022 № 85 надання послуг здійснюється виключно на договірних засадах.
- (92) Послуги надаються споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання послуги відповідно до статей 13 і 14 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».
- (93) З пропозицією про укладення договору про надання комунальних послуг або про внесення змін до нього (крім індивідуальних договорів, укладених відповідно до частини п'ятої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги») може звернутися будь-яка сторона, надавши письмово другій стороні проект відповідного договору (змін до нього), складений згідно з типовим договором.
- (94) Індивідуальний договір вважається укладеним із споживачем, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого

самоврядування та/або на веб-сайті виконавця послуги співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали відповідний договір з виконавцем.

- (95) Індивідуальний договір з власником індивідуальних (садибних) житлових будинків вважається укладеними, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця послуг такий власник не вчинив дій щодо відключення (відмови) від комунальної послуги (фактичне виконання робіт із відключення будинку).
- (96) Фактом приєднання споживача до умов індивідуального договору (акцептування договору) є вчинення споживачем будь-яких дій, які свідчать про його бажання укласти договір, зокрема надання виконавцю підписаної заяви-приєднання, сплата рахунка за надані послуги, факт отримання послуг.
- (97) З огляду на зазначене, згідно з положеннями діючого законодавства надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.
- (98) Договори про надання житлово-комунальних послуг повинні відповідати типовим або примірним договорам, форма яких затверджена Кабінетом Міністрів України або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону. При цьому саме на виконавця послуг законодавець покладає обов'язок забезпечення підготовки та укладення із споживачем відповідних договорів за законодавчо встановленою формою з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання.

6. Обставини, які містять ознаки порушень законодавства про захист економічної конкуренції

- (99) КП «Водопровідні мережі» надало Відділенню вибірково копії чинних договорів, укладених зі споживачами - фізичними особами та юридичними особами про надання послуг з централізованого водопостачання.
- (100) Відділенням проаналізовано умови договорів, укладених у 2021 році КП «Водопровідні мережі» зі споживачами - фізичними особами про надання послуг з централізованого водопостачання, які є діючими, та встановлено, що вони не приведені у відповідність до умов Типового індивідуального договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» у редакції Постанови КМУ від 02.02.2022 № 85, яка набрала чинності 04.02.2022.
- (101) Тобто з 04.02.2022 КП «Водопровідні мережі» мало привести укладені у 2021 році та діючі договори про надання послуг з централізованого водопостачання відповідно до чинної редакції типового договору, проте вказані договори продовжують діяти у редакції, яка не відповідає чинному законодавству.
- (102) Зокрема, Відділенням досліджені умови договорів, укладених КП «Водопровідні мережі» з *фізичними особами у 2021 році*, які є діючими, що наведені у Таблиці 1.

Таблиця 1

№ з/п	Дата та № договору	Назва договору	Споживач	Адреса споживача
1	(«Інформація з обмеженим»)	З індивідуальним споживачем у будівлі, приміщення якої є	(«Інформація з обмеженим доступом»)	(«Інформація з обмеженим доступом»)

	доступом»)	самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання		
2	(«Інформація з обмеженим доступом»)	З індивідуальним споживачем у будівлі, приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання	(«Інформація з обмеженим доступом»)	(«Інформація з обмеженим доступом»)
3	(«Інформація з обмеженим доступом»)	З індивідуальним споживачем у будівлі, приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання	(«Інформація з обмеженим доступом»)	(«Інформація з обмеженим доступом»)
4	(«Інформація з обмеженим доступом»)	З індивідуальним споживачем у будівлі, приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання	(«Інформація з обмеженим доступом»)	(«Інформація з обмеженим доступом»)
5	(«Інформація з обмеженим доступом»)	З індивідуальним споживачем у будівлі, приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання	(«Інформація з обмеженим доступом»)	(«Інформація з обмеженим доступом»)
6	(«Інформація з обмеженим доступом»)	З індивідуальним споживачем у будівлі, приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання	(«Інформація з обмеженим доступом»)	(«Інформація з обмеженим доступом»)
7	(«Інформація з обмеженим доступом»)	З індивідуальним споживачем у будівлі, приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання	(«Інформація з обмеженим доступом»)	(«Інформація з обмеженим доступом»)
8	(«Інформація з обмеженим доступом»)	З індивідуальним споживачем у будівлі,	(«Інформація з обмеженим доступом»)	(«Інформація з обмеженим

	обмеженим доступом»)	приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання		доступом»)
9	(«Інформація з обмеженим доступом»)	З індивідуальним споживачем у будівлі, приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання	(«Інформація з обмеженим доступом»)	(«Інформація з обмеженим доступом»)

(103) Також Відділенням проаналізовано умови договорів, укладених КП «Водопровідні мережі» у 2023 році зі споживачами - фізичними особами про надання послуг з централізованого водопостачання, які є діючими, зокрема, наведені у Таблиці 2.

Таблиця 2

№ з/п	Дата та № договору	Назва договору	Споживач	Адреса споживача
1	(«Інформація з обмеженим доступом»)	З індивідуальним споживачем у будівлі, приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання	(«Інформація з обмеженим доступом»)	(«Інформація з обмеженим доступом»)
2	(«Інформація з обмеженим доступом»)	З індивідуальним споживачем у будівлі, приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання	(«Інформація з обмеженим доступом»)	(«Інформація з обмеженим доступом»)
3	(«Інформація з обмеженим доступом»)	З індивідуальним споживачем у будівлі, приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання	(«Інформація з обмеженим доступом»)	(«Інформація з обмеженим доступом»)
4	(«Інформація з обмеженим доступом»)	З індивідуальним споживачем у будівлі, приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання	(«Інформація з обмеженим доступом»)	(«Інформація з обмеженим доступом»)

5	<i>(«Інформація з обмеженим доступом»)</i>	З індивідуальним споживачем у будівлі, приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання	<i>(«Інформація з обмеженим доступом»)</i>	<i>(«Інформація з обмеженим доступом»)</i>
---	--	--	--	--

(104) За результатами аналізу договорів, інформація про які наведена у Таблиці 1 та у Таблиці 2, встановлено, що вони не відповідають умовам типового індивідуального договору про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» у редакції Постанови КМУ від 02.02.2022 № 85, що набрала чинності 04.02.2022 (порівняльний аналіз умов наведено у Таблиці 3).

Таблиця 3

Умови Типового договору (Типовий індивідуальний договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення) (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85, до якої повинні бути приведені чинні договори)	Умови договору в редакції КП «Водопровідні мережі»	Наслідки невідповідності умовам Типового договору
П. 9. Надання послуг здійснюється безперервно, крім часу перерв, визначених частиною першою статті 16 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».	П. 2. Послуги надаються споживачеві за графіком погодженим з головою Новобузької РДА, крім часу перерв, визначених частиною першою статті 16 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».	Встановлення у договорах умови щодо надання послуг споживачам за графіком, погодженим з головою Новобузької РДА, може призвести до порушення з боку виконавця послуг законодавчо визначеного принципу безперервності їх надання, що може мати наслідком безпідставне недоотримання споживачами послуг
Не передбачено	7. Розмір внесків за встановлення та заміну вузлів комерційного обліку (у разі встановлення виконавцем) визначається окремо для кожної будівлі. Сплата внесків розстрочується на _____ років. 8. Розмір внесків за обслуговування вузлів комерційного обліку	Встановлення у договорах умов щодо розміру внесків за встановлення та заміну вузлів комерційного обліку, порядку сплати таких внесків, що не передбачено Типовим договором, може призвести до необґрунтованих нарахувань та додаткових фінансових витрат

	<p>визначається окремо для кожної будівлі з розрахунку на один рік та коригується щороку.</p> <p>9. Розмір внесків за встановлення, обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку послуг з централізованого водопостачання встановлюється виконавчими органами сільських, селищних, міських рад відповідно до Закону України “Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання” та становить _____ гривень на місяць.</p>	споживача
<p>П.12. У разі виникнення аварії на зовнішніх інженерних мережах постачання послуг виконавець проводить аварійно-відновні роботи у строк не більше семи діб з моменту виявлення ним факту аварії або повідомлення споживачем виконавцю про аварію.</p>	Не передбачено	<p>Відсутність у договорі визначеного строку проведення виконавцем аварійно – відновлювальних робіт може призвести до затягування виконавцем на власний розсуд встановлених законодавством строків, в які споживач може бути позбавлений можливості вчасного отримання послуг, що може призвести до ущемлення його інтересів</p>
<p>П. 14. У разі коли будинок на дату укладення цього договору не обладнано вузлом (вузлами) комерційного обліку, до встановлення такого вузла (вузлів) обліку обсяг споживання послуг у будинку визначається відповідно до Методики розподілу.</p> <p>П. 18. На час відсутності вузла комерційного обліку у зв'язку з його ремонтом, проведенням перевірки засобів вимірювальної техніки, які є складовою частиною вузла обліку, комерційний облік ведеться розрахунково відповідно до Методики розподілу</p>	<p>П. 13. До встановлення вузла обліку обсяги споживання питної води визначаються за нормами споживання з розрахунку на одну особу та для ведення особистого підсобного господарства, встановленими органами місцевого самоврядування</p>	<p>Відсутність у договорах визначення порядку ведення комерційного обліку наданих послуг у відповідності до Методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг, затвердженої Мінрегіоном, у зв'язку з відсутністю можливості використання даних вузла комерційного обліку спожитих послуг, може призвести до нарахування виконавцем</p>

		необґрунтованої плати за надані послуги та, відповідно, додаткових фінансових витрат споживачів
<p>П. 16. Початок періоду виходу з ладу вузла комерційного обліку визначається:</p> <ul style="list-style-type: none"> - за даними електронного архіву - у разі отримання з нього інформації щодо дати початку періоду виходу з ладу вузла комерційного обліку; - з дати, що настає за днем останнього періодичного огляду вузла комерційного обліку, - у разі відсутності електронного архіву. <p>Кінцем періоду виходу з ладу вузла комерційного обліку є день прийняття на абонентський облік відремонтованого або заміненого вузла комерційного обліку.</p> <p>П. 17. Початок періоду відсутності вузла комерційного обліку у зв'язку з його втратою визначається з дня, наступного за днем останнього дистанційного отримання показань, або з дня, наступного за днем останнього зняття його показань (в усіх інших випадках).</p> <p>Кінцем періоду відсутності вузла комерційного обліку у зв'язку з його втратою є дата прийняття на абонентський облік вузла комерційного обліку, встановленого на заміну втраченого.</p> <p>П. 18 Початок періоду відсутності вузла комерційного обліку у зв'язку з його ремонтом, перевіркою засобу вимірювальної техніки, який є складовою частиною вузла обліку, визначається з дати, наступної за днем розпломбування вузла комерційного обліку. Кінцем періоду відсутності вузла комерційного обліку у зв'язку з його ремонтом, перевіркою засобу вимірювальної техніки, який є складовою частиною вузла обліку, є день прийняття на абонентський облік.</p>	Не передбачено	Відсутність у договорах механізму визначення періодів початку та закінчення виходу з ладу вузла комерційного обліку, його відсутності, у зв'язку з його втратою, ремонтом, перевіркою може призвести до нарахування виконавцем збільшеної плати за надані послуги та, відповідно, додаткових фінансових витрат споживачів
П. 22. Зняття показань засобів вимірювальної техніки вузла (вузлів) розподільного обліку послуги з централізованого водопостачання щомісяця здійснюється споживачем, крім випадків, коли зняття таких	18. Зняття показань вузла (вузлів) комерційного обліку здійснюється щомісяця виконавцем у присутності споживача або споживачем та надаються виконавцеві у строк	Даним пунктом Типового договору передбачено визначення/встановлення відповідних (конкретних) числа місяця та часу, коли споживачем здійснюється зняття показань засобів

<p>показань здійснюється виконавцем за допомогою системи дистанційного зняття показань.</p> <p>У разі коли зняття показань здійснює споживач, він щомісяця з _____ по _____ число передає показання вузлів розподільного обліку водопостачання виконавцю в один з таких способів:</p> <p>за номером телефону, зазначеним у розділі “Реквізити виконавця” цього договору;</p> <p>на адресу електронної пошти, зазначену в розділі “Реквізити виконавця” цього договору;</p> <p>через електронну систему обліку розрахунків споживачів, зазначену в розділі “Реквізити виконавця” цього договору;</p> <p>інші засоби повідомлення, що зазначаються у розділі “Реквізити виконавця” цього договору.</p> <p>Виконавець періодично, не менше одного разу на рік, проводить контрольне зняття показань засобів вимірювальної техніки вузлів розподільного обліку у присутності споживача або його представника. Результати контрольного зняття показань засобів вимірювальної техніки вузлів розподільного обліку є підставою для здійснення перерозподілу обсягу спожитих послуг та проведення перерахунку із споживачем</p> <p>П. 27. Виконавець повідомляє споживачу про час та дату контрольного зняття показань засобів вузла (вузлів) розподільного обліку не менше ніж за 15 днів у спосіб _____.</p> <p>_____ (спосіб повідомлення зазначається виконавцем)</p>	<p>_____ одним з таких способів, як телефоном, факсом, або в інший спосіб, доведений до відома споживача, та зазначаються у рахунку на оплату послуг, крім випадків, коли зняття показань здійснюється виконавцем за допомогою систем дистанційного зняття показань.</p> <p>Не передбачено</p>	<p>вимірювальної техніки вузла (вузлів) комерційного обліку. Недотримання такої умови договору може призвести до неправомірного нарахування плати за фактично не спожитий обсяг послуг</p> <p>Відсутність у договорах обов’язку з боку виконавця послуг проведення контрольного зняття показань засобів вимірювальної техніки може призвести до нарахування необґрунтованої плати за надані послуги та, відповідно, додаткових фінансових витрат споживачів</p>
<p>П. 29. Споживач вносить однією сумою плату виконавцю, яка складається з:</p> <p>плати за послугу, визначеної відповідно до Правил надання послуги з централізованого водопостачання та</p>	<p>Не передбачено</p>	<p>Відсутність у договорі положень Типового договору щодо складових плати за послугу та інформації про</p>

<p>централізованого водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 5 липня 2019 р. № 690 (Офіційний вісник України, 2019 р., № 63, ст. 2194), - в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2022 р. № 85, та Методики розподілу, що розраховується виходячи з розмірів затверджених уповноваженим органом тарифів на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та обсягу спожитих послуг або за нормами споживання, встановленими органом місцевого самоврядування, до встановлення вузла комерційного обліку;</p> <p>плати за абонентське обслуговування в розмірі, визначеному виконавцем, але не вище граничного розміру, визначеного Кабінетом Міністрів України, інформація про яку розміщується на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або веб-сайті виконавця</p> <hr/> <p>(посилання на веб-сайт)</p>		<p>нормативно-правові акти, на підставі яких розраховується плата за послуги, позбавляє споживача права бути обізнаним щодо цих складових, може призвести до нарахування необґрунтованої плати за надання послуг, та додаткових фінансових витрат споживачів, та призвести до порушення права споживача на внесення плати виконавцю за послуги, розрахованої згідно з діючим законодавством</p>
<p>П. 33. Споживач здійснює оплату за цим договором щомісяця не пізніше останнього числа місяця, що настає за розрахунковим періодом, що є граничним строком внесення плати за спожиті послуги.</p>	<p>П. 17. Оплата послуг здійснюється не пізніше <u>10 числа місяця</u>, що настає за розрахунковим періодом, якщо інше не визначено договором.</p>	<p>Встановлення у договорах строку оплати за послуги всупереч законодавчо встановленому строку може призвести до можливості неправомірного нарахування виконавцем послуг пені за їх оплату та, відповідно, до додаткових фінансових витрат споживачів</p>
<p>П. 39. Споживач має право: 4) на усунення протягом 50 годин, якщо інше не визначено законодавством, виявлених недоліків у наданні послуг;</p>	<p>П. 30. Споживач має право: 10) усунення виконавцем виявлених недоліків у наданні послуг протягом строку, встановленого законодавством;</p>	<p>Незазначення у договорі конкретного строку (протягом 50 годин, якщо інше не визначено законодавством) для усунення недоліків у наданні послуг може призвести до можливості порушення/затягування цього строку з боку виконавця, а споживач, будучи необізнаним з цим</p>

<p>6) отримувати від виконавця неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка вартості середньодобового споживання послуг, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуг, але не менше 15 днів), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (крім нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалася ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача);</p> <p>12) звертатися до суду у разі порушення виконавцем умов цього договору</p>	<p>П. 25. У разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості виконавець проводить перерахунок вартості послуги у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, та сплачує споживачеві неустойку (штраф, пеню) у розмірі _____ відсотків суми здійсненого перерахунку вартості послуги.</p> <p>Не передбачено</p>	<p>конкретним строком, може бути неправомірно позбавлений послуги, коли недоліки усуватимуться виконавцем з фактичним перевищенням строку (протягом 50 год., якщо інше не визначено законодавством); до того ж необізнаність споживача в цьому питанні може ускладнювати для нього можливість захисту своїх прав та інтересів, в разі їх порушення з боку виконавця послуги</p> <p>Відсутність у договорах визначеного розміру неустойки (штрафу), яка сплачується споживачам у разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості може призвести до ущемлення інтересів споживачів у вигляді недоотримання коштів за результатами здійснення перерахунків їх вартості</p> <p>Відсутність у договорах законодавчо встановлених прав споживачів на звернення до суду у разі невиконання умов договору з боку виконавця послуг може призвести до звуження кола прав споживачів та обмеження способів захисту їх порушених прав з боку виконавця послуг</p>
<p>П. 42. Виконавець зобов'язаний: 10) виплачувати споживачу штраф за перевищення встановлених строків проведення аварійно-відновних робіт на об'єктах, що забезпечують надання послуг та перебувають у його власності (користуванні), у розмірі, визначеному</p>	<p>П. 33. Виконавець зобов'язаний: 11) виплачувати споживачеві штраф за перевищення нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт у</p>	<p>Незазначення в укладених договорах конкретного розміру відсотків середньомісячної плати, згідно з чим визначається розмір штрафу, неправомірно позбавляє</p>

<p>цим договором;</p> <p>17) самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснювати перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплачувати споживачеві неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка середньодобової вартості споживання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуг), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (за виключенням нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалися ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача)</p>	<p>розмірі _____ відсотків середньомісячної плати за послугу за попередні 12 місяців (якщо попередніх _____ місяців нараховується менш як 12, за фактичний час споживання послуг) за кожен день такого перевищення;</p> <p>16) самостійно здійснювати перерахунок вартості послуг за період ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості послуг, а також сплачувати неустойку (штраф, пеню) у розмірі _____ відсотків суми здійсненого перерахунку вартості послуги.</p>	<p>споживачів можливості отримати від виконавця виплату штрафу за перевищення строків проведення аварійно-відновних робіт, у разі настання зазначеної події</p> <p>Незазначення в укладених договорах конкретного розміру неустойки (штрафу) та порядку її розрахунку, всупереч Типовому договору, може призвести до недоотримання споживачами коштів за результатами здійснення перерахунків вартості послуг та обмеження права споживача на отримання визначеного законодавством розміру неустойки (штрафу)</p>
<p>Відповідальність сторін за порушення умов договору</p> <p>П. 44. У разі несвоєчасного здійснення платежів споживач зобов'язаний сплатити пеню в розмірі 0,01 відсотка суми боргу за кожний день прострочення. Загальний розмір сплаченої пені не може перевищувати 100 відсотків загальної суми боргу.</p> <p>Нарахування пені починається з першого робочого дня, що настає за останнім днем граничного строку внесення плати за послуги.</p> <p>Пеня не нараховується за умови наявності заборгованості держави за</p>	<p>Відповідальність сторін</p> <p>П. 34. Споживач несе відповідальність за:</p> <p>П.п.</p> <p>2) несвоєчасне внесення платежів за послуги шляхом сплати пені.</p> <p>П. 35. Виконавець несе відповідальність за:</p> <p>П.п.</p> <p>2) збитки, завдані майну, шкоду, заподіяну життю або здоров'ю споживача внаслідок неналежного</p>	<p>Відсутність положень пунктів 44 та 47 Типового договору в частині визначеного розміру пені, яка сплачується споживачем разі несвоєчасного здійснення ним платежів; порядку нарахування пені, розміру неустойки (штрафу), яка сплачується виконавцем у разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості, позбавляє споживача права бути повною мірою обізнаним</p>

<p>надані населенню пільги та житлові субсидії та/або наявності у споживача заборгованості з оплати праці, підтверженої належним чином.</p> <p>П. 47. У разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості виконавець зобов'язаний самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснити перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплатити споживачу неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка вартості середньодобового споживання послуги, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуги, але не менше 15 днів), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (крім нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого здійснювалася ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача).</p>	<p>надання або ненадання послуги та незаконного проникнення в належне йому житлове приміщення (інший об'єкт нерухомого майна), шляхом відшкодування збитків;</p> <p>3) ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості послуг;</p> <p>4) порушення прав споживачів згідно із законодавством</p>	<p>із встановленими законодавством видами відповідальності за порушення умов договору як безпосередньо для споживача, так і для виконавця, що може призвести до зменшення обсягів відповідальності для виконавця, недоотримання споживачем коштів у разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості</p>
---	--	---

- (105) Відділенням також проаналізовано умови договорів, укладених КП «Водопровідні мережі» у період лютого-грудня 2022 року та протягом 2023 року зі споживачами - *юридичними особами* про надання послуг з централізованого водопостачання, які є чинними.
- (106) Встановлено, що ці договори не відповідають умовам типового договору з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» в редакції, яка діяла на момент укладення договорів, а саме у редакції Постанови КМУ від 02.02.2022 № 85, що набрала чинності 04.02.2022.
- (107) Зокрема, Відділенням досліджені умови договорів, які є діючими, укладених КП «Водопровідні мережі» з юридичними особами, що наведені у Таблиці 4.

Таблиця 4

№ з/п	Дата та № договору	Назва договору	Споживач	Адреса споживача
1	(<i>«Інформація з обмеженим доступом»</i>)	З індивідуальним споживачем у будівлі, приміщення якої є самостійним об'єктом	(<i>«Інформація з обмеженим доступом»</i>)	(<i>«Інформація з обмеженим доступом»</i>)

	з обмеженим доступом») будівлі, приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання	обмеженим доступом») будівлі, приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання	обмеженим доступом») будівлі, приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання
11	(«Інформація з обмеженим доступом») З індивідуальним споживачем у будівлі, приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання	(«Інформація з обмеженим доступом») З індивідуальним споживачем у будівлі, приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання	(«Інформація з обмеженим доступом») З індивідуальним споживачем у будівлі, приміщення якої є самостійним об'єктом нерухомого майна, про надання послуг з централізованого водопостачання

(108) За результатом аналізу договорів, інформація про які наведена у Таблиці 4, виявлено, що їх умови не відповідають положенням Типового договору (Договір з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення у редакції постанови КМУ від 02.02.2022 № 85, яка діяла на момент укладення договорів. Порівняльний аналіз викладено у Таблиці 5.

Таблиця 5

Умови Типового договору (Договір з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення у редакції Постанови КМУ від 02.02.2022 № 85, яка діяла на момент укладення договорів)	Умови договору в редакції КП «Водопровідні мережі»	Наслідки невідповідності умовам Типового договору
П. 5. Послуги надаються споживачеві безперервно, крім перерв, визначених частиною першою статті 16 Закону України «Про житлово-комунальні послуги»	П. 3. Послуги надаються споживачеві за графіком, крім часу перерв, визначених частиною першою статті 16 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».	Встановлення у договорах умов щодо надання послуг споживачам за графіком може призвести до порушення з боку виконавця послуг законодавчо визначеного принципу безперервності їх надання, що може мати наслідком безпідставне недоотримання споживачами послуг
Не передбачено	7. Розмір внесків за встановлення та заміну вузлів комерційного обліку (у разі встановлення виконавцем) визначається окремо для кожної будівлі. Сплата внесків розстрочується на _____ років. 8. Розмір внесків за обслуговування вузлів комерційного обліку визначається окремо для кожної будівлі з розрахунку	Встановлення у договорах умов щодо розміру внесків за встановлення та заміну вузлів комерційного обліку, порядку сплати таких внесків, що не передбачено Типовим договором, може призвести до необґрунтованих нарахувань та додаткових фінансових витрат споживача

	<p>на один рік та коригується щороку.</p> <p>9. Розмір внесків за встановлення, обслуговування та заміну вузлів комерційного обліку послуг з централізованого водопостачання встановлюється виконавчими органами сільських, селищних, міських рад відповідно до Закону України “Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання” та становить _____ гривень на місяць.</p>	
<p>п. 8. У разі виникнення аварії на зовнішніх інженерних мережах постачання послуг виконавець проводить аварійно-відновні роботи у строк не більше семи діб з моменту виявлення ним факту аварії або повідомлення споживачем виконавцю про аварію.</p>	<p>Не передбачено</p>	<p>Відсутність у договорі визначеного строку проведення виконавцем аварійно – відновлювальних робіт може призвести до затягування виконавцем на власний розсуд встановлених законодавством строків, у які споживач може бути позбавлений можливості вчасного отримання послуг, що може призвести до ущемлення його інтересів</p>
<p>П. 13. Початок періоду виходу з ладу вузла комерційного обліку визначається: за даними електронного архіву в разі отримання з нього інформації щодо дати початку періоду виходу з ладу вузла комерційного обліку; з дати, наступної за днем останнього періодичного огляду вузла комерційного обліку або зняття його показань в інших випадках. Кінцем періоду виходу з ладу вузла комерційного обліку є день прийняття на абонентський облік відремонтованого або заміненого вузла комерційного обліку.</p> <p>П. 14. Початок періоду відсутності вузла комерційного обліку у зв'язку з його втратою визначається з дня, наступного за днем останнього дистанційного отримання показань, або з дня,</p>	<p>Не передбачено</p>	<p>Відсутність у договорах механізму визначення періодів початку та закінчення виходу з ладу вузла комерційного обліку, його відсутності, у зв'язку з його втратою, ремонтом, перевіркою може призвести до нарахування виконавцем збільшеної плати за надані послуги та, відповідно, додаткових фінансових витрат споживачів</p>

<p>наступного за днем останнього зняття його показань (в інших випадках). Кінцем періоду відсутності вузла комерційного обліку у зв'язку з його втратою є дата прийняття на абонентський облік вузла комерційного обліку, встановленого на заміну втраченого.</p> <p>П. 15. На час відсутності вузла комерційного обліку у зв'язку з його ремонтом, перевіркою засобу вимірювальної техніки, який є складовою частиною вузла обліку, комерційний облік ведеться розрахунково відповідно до Методики розподілу.</p> <p>Початок періоду відсутності вузла комерційного обліку у зв'язку з його ремонтом, перевіркою засобу вимірювальної техніки, який є складовою частиною вузла обліку, визначається з дати, наступної за днем розпломбування вузла комерційного обліку.</p> <p>Кінцем періоду відсутності вузла комерційного обліку у зв'язку з його ремонтом, перевіркою засобу вимірювальної техніки, який є складовою частиною вузла обліку, є день прийняття на абонентський облік.</p>		
<p>П. 16. Зняття показань засобів вимірювальної техніки вузла (вузлів) комерційного обліку виконавцем щомісяця ___ числа з ___ до ___ години в присутності споживача (його представника), крім випадків, коли зняття таких показань здійснюється виконавцем за допомогою систем дистанційного зняття показань або _____.</p> <p>(зазначити інший спосіб)</p>	<p>П. 18. Зняття показань вузла (вузлів) комерційного обліку здійснюється щомісяця виконавцем у присутності споживача або споживачем та надаються виконавцеві у строк _____ одним з таких способів, як телефоном, факсом, або в інший спосіб, доведений до відома споживача, та зазначаються у рахунку на оплату послуг, крім випадків, коли зняття показань здійснюється виконавцем за допомогою систем дистанційного зняття показань.</p>	<p>Даним пунктом Типового договору передбачено визначення/встановлення відповідних (конкретних) числа місяця та часу, коли виконавцем здійснюється зняття показань засобів вимірювальної техніки вузла (вузлів) комерційного обліку. Недотримання такої умови договору може призвести до неправомірного нарахування плати за фактично не спожитий обсяг послуг</p>
<p>Абзаци 5-7 пункту 18. У разі коли споживач є власником (користувачем) приміщення у будівлі, а виконавець здійснює обслуговування та заміну вузла</p>	<p>Не передбачено</p>	<p>Відсутність положень даного пункту Типового договору позбавляє споживача можливості</p>

<p>(вузлів) комерційного обліку, зокрема його огляд, опломбування/розпломбування, ремонт (у тому числі з демонтажем, транспортуванням і монтажем) та періодичну повірку засобу вимірювальної техніки, який є складовою частиною вузла комерційного обліку, таке обслуговування здійснюється за рахунок плати за абонентське обслуговування.</p> <p>Заміна і обслуговування, зокрема огляд, опломбування/розпломбування, ремонт (у тому числі з демонтажем, транспортуванням і монтажем) та періодична повірка вузла (вузлів) розподільного обліку, здійснюються за рахунок споживача.</p> <p>Повірка засобів вимірювальної техніки, які є складовою частиною вузла (вузлів) комерційного обліку, здійснюється за рахунок споживача відповідно до Порядку подання засобів вимірювальної техніки на періодичну повірку, обслуговування та ремонт, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 8 липня 2015 р. № 474 (Офіційний вісник України, 2015 р., № 55, ст. 1803)</p>		<p>бути обізнаним із вимогами законодавства, які стосуються порядку оплати у разі здійснення виконавцем обслуговування, заміни вузла (вузлів) комерційного обліку, зокрема його огляд, опломбування/розпломбування, ремонт (у тому числі з демонтажем, транспортуванням і монтажем) та періодичну повірку засобу вимірювальної техніки</p>
<p>П.19. Споживач вносить однією сумою плату виконавцю за послуги, що розраховується виходячи з розміру затверджених тарифів на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та обсягу спожитих послуг, визначеного відповідно до Правил надання послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 5 липня 2019 р. № 690 (Офіційний вісник України, 2019 р., № 63, ст. 2194), - в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2022 р. № 85, та Методики розподілу</p>	<p>П. 6. Плата за послуги розраховується виходячи з розміру затверджених тарифів на послугу та обсягу спожитих послуг, визначеного відповідно до законодавства</p>	<p>Відсутність у договорі положень Типового договору щодо складових плати за послугу та інформації про нормативно-правові акти, на підставі яких розраховується плата за послуги, позбавляє споживача права бути обізнаним щодо цих складових, може призвести до нарахування необґрунтованої плати за надання послуг та додаткових фінансових витрат споживачів а також призвести до порушення права споживача на внесення плати виконавцю за послуги, розрахованої згідно з діючим законодавством</p>

<p>П. 27. Споживач має право:</p> <p>б) отримувати від виконавця штраф у розмірі, визначеному договором, за перевищення нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт;</p> <p>12) звертатися до суду в разі порушення виконавцем умов договору.</p>	<p>П. 30 Споживач має право на:</p> <p>П.п. 12) отримання від виконавця штрафу за перевищення нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт у розмірі _____ відсотків середньомісячної плати за послуги за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менше як 12, за фактичний час споживання послуги) за кожну добу такого перевищення</p> <p>Не передбачено</p>	<p>Невизначення виконавцем в укладеному договорі конкретного розміру штрафу за перевищення нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт може призвести до недоотримання споживачем коштів у разі настання зазначеної події</p> <p>Відсутність у договорах законодавчо встановлених прав споживачів на звернення до суду у разі порушення виконавцем умов договору може призвести до звуження кола прав споживачів та обмеження способів захисту їх порушених прав з боку виконавця послуг</p>
<p>П. 28. Споживач зобов'язаний</p> <p>П.п. 8) інформувати протягом місяця виконавця про зміну власника будівлі споживача у разі відчуження будівлі шляхом надання виконавцю витягу або інформації з Реєстру речових прав на нерухоме майно;</p>	<p>П. 30. Споживач зобов'язаний</p> <p>П.п. 13) письмом шляхом подання заяви інформувати виконавця про зміну власника житла (іншого об'єкта нерухомого майна) та про фактичну кількість осіб, які постійно проживають у житлі споживача, протягом 10 календарних днів з дня настання таких змін</p>	<p>Встановлення в договорах іншого (меншого) строку, протягом якого споживач має інформувати виконавця про зміну власника житла (іншого об'єкта нерухомого майна), порушує право споживача на вчинення зазначених дій у строки, встановлені законодавством</p>
<p>П. 30. Виконавець зобов'язаний:</p> <p>П.п. 10) виплачувати споживачу штраф за перевищення встановлених строків проведення аварійно-відновних робіт на об'єктах, що забезпечують надання послуг та перебувають у його власності (користуванні), у розмірі, визначеному договором;</p> <p>16) прибути на виклик споживача для</p>	<p>П. 33. Виконавець зобов'язаний:</p> <p>П.п. 11) виплачувати споживачеві штраф за перевищення нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт у розмірі _____ відсотків середньомісячної плати за послуги за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менше як 12, за фактичний час споживання послуги) за кожну добу такого перевищення</p>	<p>Незазначення конкретного розміру штрафу в укладених договорах неправомірно позбавляє споживачів можливості на отримання штрафу за перевищення строків проведення аварійно-відновних робіт у разі настання зазначеної події</p> <p>Відсутність у договорах</p>

<p>перевірки якості надання послуги у строк не пізніше ніж протягом однієї доби з моменту отримання відповідного повідомлення споживача;</p> <p>17) самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснювати перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплачувати споживачеві неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка середньодобової вартості споживання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуг), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (за виключенням нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалися ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача)</p>	<p>Не передбачено</p> <p>П. 25. У разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості виконавець проводить перерахунок вартості послуг у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, та сплачує споживачеві неустойку (штраф, пеню) у розмірі _____ відсотків суми здійсненого перерахунку вартості послуги;</p> <p>П.п. 16) П. 33 самостійно здійснювати перерахунок вартості послуг за період ненадання, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості послуг, а також сплачувати неустойку (штраф, пеню) у розмірі _____ відсотків суми здійсненого перерахунку вартості послуги</p>	<p>такого законодавчо встановленого зобов'язання виконавця може призвести до порушення права споживача на отримання послуги відповідної якості, визначеної законодавством; зменшення способів захисту споживачем своїх порушених прав з боку виконавця послуг та недоотримання коштів у вигляді компенсаційних виплат за отримання послуг неналежної якості</p> <p>Відсутність у договорах визначеного розміру неустойки (штрафу), яка сплачується споживачам у разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості, може призвести до ущемлення інтересів споживачів у вигляді недоотримання коштів за результатами здійснення перерахунків їх вартості; необґрунтованих нарахувань та додаткових фінансових витрат споживача</p>
<p>Відповідальність сторін за порушення умов договору</p> <p>П. 32. У разі несвоєчасного здійснення платежів споживач зобов'язаний сплатити пеню в розмірі _____ гривень, але не більше 0,01 відсотка суми боргу за кожний день прострочення. Загальний розмір</p>	<p>Відповідальність сторін</p> <p>П. 34. Споживач несе відповідальність за:</p> <p>П.п.</p> <p>2) несвоєчасне внесення платежів за послуги шляхом сплати пені.</p> <p>П. 35. Виконавець несе відповідальність за:</p>	<p>Відсутність положень пунктів 32 та 33 Типового договору в частині визначеного розміру пені, яка сплачується споживачем разі несвоєчасного здійснення ним платежів, порядку нарахування пені та</p>

<p>сплаченої пені не може перевищувати 100 відсотків загальної суми боргу.</p> <p>Нарахування пені починається з першого робочого дня, що настає за останнім днем граничного строку внесення плати за послугу.</p> <p>Для споживача, що є власником індивідуального (садибного) житлового будинку, пеня не нараховується за умови наявності заборгованості держави за надані населенню пільги та житлові субсидії та/або наявності у споживача заборгованості з оплати праці, підтверженої належним чином.</p> <p>П. 33. У разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості виконавець зобов'язаний самостійно протягом місяця, що настає за розрахунковим періодом, здійснити перерахунок вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості відповідно до порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, а також сплатити споживачу неустойку (штраф) у розмірі 0,01 відсотка вартості середньодобового споживання послуги, визначеної за попередні 12 місяців (якщо попередніх місяців нараховується менш як 12 - за фактичний час споживання послуги, але не менше 15 днів), за кожен день ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості (крім нормативних строків проведення аварійно-відновних робіт або періоду, протягом якого відбувалися ліквідація або усунення виявлених неполадок, пов'язаних з отриманням послуг, що виникли з вини споживача).</p>	<p>П.п. 2) збитки, завдані майну, шкоду, заподіяну життю або здоров'ю споживача внаслідок неналежного надання або ненадання послуги та незаконного проникнення в належне йому житлове приміщення (інший об'єкт нерухомого майна), шляхом відшкодування збитків; 3) ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості послуг; 4) порушення прав споживачів згідно із законодавством.</p>	<p>розміру неустойки (штрафу), яка сплачується виконавцем у разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості, позбавляє споживача права бути повною мірою обізнаним із встановленими законодавством видами відповідальності за порушення умов договору як безпосередньо для споживача, так і для виконавця, що може призвести до зменшення обсягів відповідальності для виконавця, недоотримання споживачем коштів у разі ненадання послуг, надання їх не в повному обсязі або неналежної якості</p>
--	--	---

(109) Неприведення КП «Водопровідні мережі» з 04.02.2022 діючих договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, укладених із фізичними особами до вимог типових договорів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85, та укладення зі споживачами – *фізичними особами та юридичними особами* договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, які не відповідають умовам таких типових

договорів, звужує коло прав споживачів та власної відповідальності виконавця послуг за порушення умов цих договорів.

- (110) Таке звуження прав споживача та обов'язків виконавця послуг може ускладнити споживачу доведення факту порушення виконавцем порядку надання послуг та може ускладнити отримання споживачем від виконавця перерахунку вартості послуг за весь період їх ненадання, надання не в повному обсязі або неналежної якості.
- (111) Відповідно до положень статті 179 Господарського кодексу України (далі – ГК), яка визначає загальні умови укладання договорів, що породжують господарські зобов'язання, Кабінет Міністрів України, уповноважені ним або законом органи виконавчої влади, державні органи та органи державної влади можуть рекомендувати суб'єктам господарювання орієнтовні умови господарських договорів (примірні договори), а у визначених законом випадках - затверджувати типові договори. При укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі, зокрема типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим державним органом або органом державної влади, коли сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови.
- (112) Статтею 184 ГК регламентовано, зокрема, що укладення господарських договорів на основі типових договорів повинно здійснюватися з додержанням умов, передбачених статтею 179 цього Кодексу, не інакше як шляхом викладення договору у вигляді єдиного документа та відповідно до правил, встановлених нормативно-правовими актами щодо застосування типового договору.
- (113) З огляду на зазначене, КП «Водопровідні мережі» повинно було укласти договори зі споживачами про надання послуг з централізованого водопостачання відповідно до типових договорів, не відступаючи від їх змісту, тобто не зменшуючи обсягів прав споживача та власної відповідальності за порушення умов цих договорів.
- (114) Бездіяльність КП «Водопровідні мережі», яка полягає у неприведенні з 04 лютого 2022 року діючих договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, укладених із фізичними особами, до чинної редакції типових договорів, та дії, які полягають в укладенні зі споживачами – фізичними особами та юридичними особами договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, що є діючими, які не відповідають умовам таких типових договорів, можуть призвести до ущемлення прав та інтересів споживачів.

7. Антиконтурентні наслідки дій (бездіяльності) КП «Водопровідні мережі»

- (115) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (116) Унаслідок неприведення з 04.02.2022 діючих договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, укладених із фізичними особами, до чинної редакції типових договорів, та укладення зі споживачами – фізичними особами та юридичними особами договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, які не відповідають умовам типових договорів, зменшилися обсяги прав споживачів та власної відповідальності виконавця послуг за порушення умов договору, що може призвести до порушення прав та ущемлення інтересів споживачів.
- (117) Така поведінка КП «Водопровідні мережі» є можливою лише внаслідок відсутності вибору для споживачів інших виконавців послуг з централізованого водопостачання.

- (118) З огляду на зазначене, завдяки ринковій владі КП «Водопровідні мережі» має можливість нав'язувати споживачам умови договорів, які не передбачені нормами чинного законодавства, для можливості отримання послуг з централізованого водопостачання, що може мати наслідком обмеження прав та ущемлення інтересів споживачів послуг.
- (119) Така поведінка притаманна саме монопольному утворенню, оскільки у взаємовідносинах із суб'єктом господарювання, що має монополювальну владу, споживачі його послуг знаходяться з ним у нерівних умовах, змушені погоджуватись на всі вимоги та умови для можливості отримання послуг та фактично позбавлені захисту своїх прав та законних інтересів.

8. Неможливість вчинення КП «Водопровідні мережі» дій (бездіяльності) за умов існування значної конкуренції на ринку

- (120) Наявність у суб'єкта господарювання монопольного (домінуючого) становища на ринку не є протиправним, однак такий суб'єкт господарювання має усвідомлювати можливість певного обмеження своєї діяльності з точки зору дотримання законодавства про захист економічної конкуренції, визначати свою поведінку на основі пріоритету прав споживачів та у будь-якому разі не створювати умов, які породжують або можуть породжувати порушення їх прав та ущемлення інтересів.
- (121) Унаслідок неприведення з 04.02.2022 діючих договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, укладених із фізичними особами, до чинної редакції типових договорів, та укладення зі споживачами – фізичними особами та юридичними особами договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, які не відповідають умовам типових договорів, тим самим зменшивши обсяги прав споживачів та власної відповідальності як виконавця послуг за порушення умов цих договорів, його привабливість для споживачів могла б різко зменшитися і тому за умов існування значної конкуренції на ринку, необхідною ознакою якої відповідно до абзацу третього статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є можливість вибору у споживачів, КП «Водопровідні мережі» істотно втратило б свою ринкову частку та, як наслідок, прибуток.

9. Висновки

- (122) Відповідно до частини третьої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (123) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем відповідно до пункту 2 статті 50 цього Закону визнається порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (124) Враховуючи, що КП «Водопровідні мережі» протягом 2021 - 2023 років та січня 2024 року на ринку послуг з централізованого водопостачання в територіальних (географічних) межах міста Новий Буг, селища Станційне, сіл Загальна Користь, Петрівка, Софіївка, Березнегуватське, Кам'яне, Веселий Поділ Баштанського району Миколаївської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які належать або використовуються(експлуатуються) КП «Водопровідні мережі», має ознаки монопольного (домінуючого) становища:
- бездіяльність КП «Водопровідні мережі», яка полягає у неприведенні з 04 лютого 2022 року діючих договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, укладених у 2021 році із споживачами – фізичними особами, до положень типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та

водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 05.07.2019р. № 690»), містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яка була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринку надання послуг з централізованого водопостачання;

- дії КП «Водопровідні мережі», які полягають в укладенні зі споживачами - юридичними особами та фізичними особами договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, які не відповідають умовам типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 05.07.2019р. № 690»), яка діяла на момент укладення договорів, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку надання послуг з централізованого водопостачання.

- (125) Згідно з частиною першою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють.

Ураховуючи вищевикладене, керуючись статтями 7, 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 із змінами, адміністративна колегія Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

РЕКОМЕНДУЄ:

Комунальному підприємству «Водопровідні мережі» Новобузької міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи (*«Інформація з обмеженим доступом»*)); місцезнаходження: (*«Інформація з обмеженим доступом»*)) припинити дії (бездіяльність), які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, викладені у цих рекомендаціях, зокрема шляхом:

- укладення із споживачами договорів про надання послуг з централізованого водопостачання у відповідності до вимог типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення», в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 85 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 №690»;
- інформування споживачів, з якими укладено договори про надання послуг з централізованого водопостачання, умови яких не відповідають типовим договорам, про можливість переукладання та/або внесення змін у відповідності до типових договорів.

Зазначаємо, що відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умови виконання положень цих рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, Південне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України не розпочинатиме провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Про результати розгляду рекомендацій необхідно повідомити Південне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України **упродовж двох місяців з дня їх отримання** з наданням документів, підтверджуючих виконання рекомендацій.

Голова Колегії

Ірина ДАНИЧ